

29.1.2017

ועדה מיוחדת לפי תקנה 25 לתקנות בריאות העם(עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט- 1988
ותקנות 15 ו-16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א- 1981

לכבוד
המנהל הכללי
משרד הבריאות
כבוד המנהל הכללי

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם(צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-1981

בעניין:

עו"ד שרה שר לב יחידת הדין המשמעת ל שכת היועצת המשפטית , משרד הבריאות
ירושלים.

הקובל

נגד

עוידה הנא, אחות מוסמכת,
באמצעות ב"כ עו"ד מדמוני לנדאו.

הנקבלת

1. הקובלנה:

ביום 22.3.2016 הגישה עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית ביחידת הדין המשמעת
במשרד הבריאות (להלן: "הקובלת"), קובלנה למנהל הכללי של משרד הבריאות (להלן:
"הקובלנה") נגד אחות מוסמכת עוידה הנא,

(להלן: "הנקבלת"), על כי הורשעה בעבירה שיש עימה קלון, וגילתה התנהגות שאינה הולמת במילוי תפקידה, עבירות ע"פ סעיף 15 (1) ו- (4) לתקנות בריאות העם (להלן: "התקנות").

2. הוועדה:

המנהל הכללי של משרד הבריאות מינה את החתומים מטה להיות חברי הוועדה שתדון בקובלנה הנ"ל. (להלן: "הוועדה").

3. האירועים שברקע הקובלנה:

נגד הנקבלת (להלן: "הנאשמת") ונגד אח מוסמך (להלן: "הנאשם", שעניינו המשמעותי יידון בנפרד), הוגש כתב אישום בבית-המשפט השלום בתל-אביב יפו, ת.פ. 15041-14. נגד הנאשמת, בגין גניבה - עבירה לפי סעי' 383 לחוק העונשין, התשל"ז-1987. לפי העובדות שבכתב האישום, הנאשמת, שעבדה כאחות מוסמכת במחלקת ילדים בבית"ח תל-השומר, סמוך לחודש פברואר 2014, שודלה ע"י הנאשם לגנוב עבורו מבית החולים תרופות מסוג "קטמין" ולהעבירו אליו. הנאשמת הסכימה, ובמהלך חודש פברואר 2014 גנבה מבית"ח 15 אמפולות של "קטמין" אותן העבירה לנאשם.

4. ההליך לפני הוועדה:

בפתח הדיון, בכ' הנקבלת ביקש להודות רק ברישא של ס'15(4), דהיינו הרשעה בעבירה שיש עימה קלון, ולא בסיפא של הס'...חוסר אחריות לעסוק בסיעוד. וכן הודה בס'15(1) לתקנות. בכ' הקובל הסכימה להסתפק בהרשעה לפי ס'15(4) רישא.

החלטה:

לאור הודאת הנקבלת בכתב הקובלנה, הוועדה הרשיעה את הנקבלת בעובדות ובעבירות שבכתב הקובלנה, בס'15(1) ו- (4) רישא.

5. טיעוני הצדדים לעניין אמצעי המשמעת:

בכ' הקובל:

בכל הקובל ציינה בפנינו את עובדות המקרה, את הרשעתה של הנקבלת וסקרה את גזר הדין כפי שעלה מפסק הדין נגד הנקבלת בערכאה הפלילית.

בכל הקובל טענה לגבי התרופה "קטמין", שנגנבה ע"י הנקבלת, כי זו תרופה שצריכה מרשם רופא כדי לתת אותה לחולה. היא מיועדת לשימוש להרדמה ולא לחוש. השימוש בה הוא מצומצם עקב תופעות לוואי שהיא גורמת, והשימוש בה שלא במסגרת הוראת רופא עלולה להיות מסוכנת. בכל הנקבל הקריאה מיתוך ההתוויה הרפואית את תופעות הלוואי שיכולה התרופה לגרום למשתמשים בה. לדבריה הנקבלת ניצלה את תפקידה כדי לגנוב כמות גדולה של התרופה שיכולה להיות מסוכנת למשתמשים בה, מבלי שהיא יודעת למי היא מיועדת.

הנקבלת גנבה מהמעביד שלה שזה בי"ח ציבורי, ובעצם כך פגעה באימון שיש לציבור במערכת הבריאות, ובכך גם פגעה באינטרס של הציבור. בהתנהגותה פגעה במערכת הבריאות ובאימון הציבור במקצוע הסיעוד. התגובה המשמעתית חשובה מאוד לא רק בהעברת מסר לנקבלת עצמה אלא גם לאנשי המקצוע וגם לציבור.

בכל הקובל ציטטה מדברי כבוד השופט שמגר בע"א 50/91 דר' אדגר סבין נ. שר הבריאות לעניין השיקולים שצריך לקחת בחשבון כאשר באים לדון בתגובה משמעתית הולמת לעבירה שנעברה. בין אלה ניתן למנות את האינטרס של הרתעה כללית, את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע ואת אימון הציבור במקצוע. בכל הקובל ציינה את ההחלטה בעניינו של אח בשם אלכס שיינס, שהורשע בגניבת 24 אמפולות של פטידין לשימוש אישי, ונפסקו לו חמש שנות התליה. מקרה נוסף של אחות אולגה ניאדוב שגנבה עגילים של מטופלת, שם נפסק לה התליה לשנה. מקרה נוסף, אח בשם רמי גנאים שגנב כרטיס אשראי, ציוד רפואי מבי"ח, שם נפסק לו התליה לשנה. לאור כל האמור מבקשת בכל הקובל להשית על הנקבלת אמצעי משמעת של התליה "לא פחות משנה".

בכל הנקבלת:

בכל הנקבלת טען כי הנקבלת הודתה בגנבה של 15 אמפולות כאמור בכתב האישום. בהיותה עובדת מדינה, הושעתה מעבודתה, והוגשה נגדה תובענה בביה"ד למשמעת של עובדי המדינה. לפי הסדר טיעון הנקבלת תפוטרה ותיפסל לשירות במשרד הבריאות לתקופה של שלוש שנים. בתקופת ההשעיה הנקבלת לא קיבלה שכר, שכן מצאה מקום עבודה חליפי.

כפי שראינו ההליך הפלילי מוצה, ותפקידו להרתיע את הנאשם ואת הציבור, מפני ביצוע עבירות פליליות.

בכ' הנקבלת סקר את הכרעת הדין, את גזר הדין ותסקיר המבחן בעניינה של הנקבלת. הנקבלת נטלה את האחריות על מעשיה והודתה במעשים שיוחסו לה. בכ' הקובל מבקש מהוועדה לשקול לנגד עיניו את עתידה של הנקבלת לפי מספר דברים:

היותה אדם צעיר אשר המקצוע לפניו, אשר מקיים משפחה, וצפויה ללדת בקרוב. שלילת הרישיון לעסוק במקצוע פירושה להרחיקה ממקור פרנסתה, ותגרום לה פגיעה כלכלית משמעותית. היא לא מבינה איך הגיעה למצב בו נתנה תרופות לחבר למקצוע. היא ראתה מצב אנושי פשוט, שבו אישה מבוגרת, שהיא מכירה אותה באופן אישי, חולה במחלה חשוכת מרפא וסובלת. אבל אין בכך כדי להקהות מחומרת האירוע.

בכ' הנקבלת התייחס לפסיקה שהגישה בכ' הקובל: לעניין ההחלטה בעניינה של האחות ניזוב, אשר הורשעה בגנבה ממטופל, כאן יש פגיעה באימון של המטופל במשרד הבריאות כנותן שירותים, ובאחות כשלוחה שלו. הדבר לא דומה בענייניו, שכן כאן מדובר במערכת יחסים סגורה שבין משרד הבריאות כמעסיק לנקבלת כעובד, כגניבה ממעביד. לכן אין כאן פגיעה באימון הציבור. מרשתי לא גנבה מהציבור, היא לא הייתה שלוחה של משרד הבריאות כאשר עשתה את המעשה כלפי צד ג', אלא מדובר באותה מערכת יחסים. כנ"ל בהחלטה בעניין של האח גנאים. מדובר בגנבה של כרטיס אשראי של מטופלת מורדמת, ובגניבה של תרופות וציוד רפואי. כאן יש חיבור של שתי סיטואציות שהביאו את הוועדה להמליץ על התליה של שנה.

בהחלטה בעניין של שיינס, הדבר אינו דומה לענייניו לחלוטין. מדובר בסמים קשים שלקח להזריק לעצמו כמכור, בגנבה ובהסרת מדבקות והדבקתן על תרופות אחרות. מדובר בסיכון למשתמשים, אירוע שאינו דומה להתנהגות הנקבלת.

בכ' הנקבלת הגיש לוועדה בנפרד מספר החלטות לשם תמיכה בטיעונים להקלה באמצעי משמעת שיש להטיל על הנקבלת:

החלטה בעניין האח חליל רעד, שתקף שתי מטופלות בצורה אלימה. נפסק כלפיו התליית רישיון לחודשיים.

החלטה בעניין האח ראמי גנאים שגנב מחולה בעודה מאושפזת ומורדמת, וכן גנב תרופות וציוד רפואי. נפסק כלפיו התליית רישיון לשנה.

החלטה בעניין האחות אולגה ניאזוב שגנבה עגילים מחולה. נפסק כלפיה התלייה לשנה.
החלטה בעניין רופא דוד בנסל שגנב מלקוחות שהגיעו למרפאה 70.000 שח. נפסק כלפיו
התליית רישיון לשנה.

בעניין רופאה רחל אבזיגאוז, שניפקה מרשמים רפואיים תוך ציון שמות של מטופלים
פיקטיביים. נפסק לגביה נזיפה.

החלטה בעניין אחות רחל בליס, שנתנה על דעת עצמה, תרופה ולא רשמה דיווח על האירוע.
נפסק כלפיה התליית רישיון למשך חודש.

בעניין אחות פלונית שרשמה תוצאה שלילית לאבחון מחלת עגבת לאישה בהריון וחיסנה ילד
בחיסון נגד צהבת שפג תוקפו תוך שינוי רישום בתיקו לחיסון בר תוקף. נפסק כלפיה התליית
רישיון לארבעה חודשים.

החלטה בעניין רופא מוחמד אסביח אשקיראת, שהנפיק מרשמים כוזבים. נפסק נגדו התליית
רישיון למשך חודש וחצי.

הנקבלת מקבלת על עצמה את הקלון שבהתנהגותה. היא מבינה שתשלם על כך מהפן
המקצועי, רק מבקשת רחמים. לא היה לה שום הנאה אישית מהאירוע. אין לה כל עבר
משמעתי והיא אחות מצטיינת. בכל הנקבלת הגיש לוועדה גיליונות הערכה, ברובם בציון טוב
מאוד, ומספר מכתבי הערכה.

מאז שלוש שנים היא עובדת במוסד סיעודי, כסגנית אחות ראשית, לשביעות רצון
המעביד. לדברי כל הנקבלת היא אוהבת את מקצועה, עושה את עבודתה באמונה ומיתוך
שליחות.

בכל הנקבלת מבקש להשיט עליה עונש מנמלי של נזיפה, או נזיפה חמורה, או התליה על
תנאי.
(הוסבר לבכל הנקבלת כי אמצעי ענישה אלו אינם מנויים בתקנות). לפיכך ביקש עונש סמלי או
לכל היותר שלושה חודשי התליה.

דברי הנקבלת

אני בסיוט כבר שלוש שנים. אין לי תשובה לעצמי למה עשיתי את זה. אני צריכה להתפרנס. אני במקצוע מגיל שמונה עשרה. לומדת סיעוד. מבקשת לא לאבד את היכולת לעבוד.

6. דיון והמלצה

הוועדה הרשיעה את הנקבלת על פי הודאתה בכתב הקובלנה בעבירה לפי סעיף 15 (1) ו (4) רישא – עבירה שיש עמה קלון. לאחר עיון בכתב הקובלנה, בכתב האישום ופסה"ד של ביהמ"ש השלום, ובטיעוני הצדדים, הוועדה רואה בחומרה רבה את התנהגותה של הנקבלת לפיה גנבה הנקבלת חמש-עשרה אמפולות של התרופה "קטמין" מביה"ח בו עבדה והעבירה אותן לאח אחר ובכך מעלה באמון המעביד. הנקבלת הורשעה בגנבה, והוטלו עליה שישה חודשי מאסר על תנאי ושל"צ בהיקף של 150 שעות.

בפס"ד שניתן בביהמ"ש השלום בעניינה של הנקבלת אומר כבוד השופט עוזיאל כדלקמן:

"...בחינת עניינם של הנאשמים מביאה למסקנה כי לא ניתן להימנע מהרשעתם, וזאת גם אם ניתן לצאת מנקודת הנחה כי הרשעתם עלולה לפגוע בעיסוקם בתחום הסיעוד בבתי חולים ציבוריים... יוזכר כי מדובר בגנבה של תרופות מרשם מביה"ח לצורך שימוש אישי על ידי מי ששימשה אחות באותו בית חולים... אין מדובר בעבירות רכוש בלבד, הפוגעות רק בזכויות קנייניות, כי אם בנסיבות של מעילה באימון המעביד, כפי שאירע בפועל על ידי הנאשמת, בשידולו של הנאשם, ובנסיבות של סיכון בריאות בעצם ההספקה של תרופות על ידי גורם שאינו מוסמך לתת אותן, ומבלי שנערכה קודם לכן בדיקה והתאמה למי שאמור לצרוך אותן... וגו' "

לעניין אמצעי המשמעת

קיים הבדל עקרוני בין העונש המוטל בשל עבירות פליליות לבין אמצעי משמעת המוטלים בדין המשמעתי. על אלה אומר ביהמ"ש העליון בעש"מ 1928/00 מדינת ישראל נגד עמוס ברוכין:

"ההבדל נובע מן התכלית. הדין המשמעותי נועד לשרת תכלית שונה מן התכלית של הדין הפלילי. עיקר התכלית של הדין השמעותי היא הגנה על השירות הציבורי. הצורך בהגנה על השירות אינו בא לידי ביטוי מלא בהליך הפלילי גם אם בהליך הפלילי נגזר על עובד הציבור עונש של קנס, מאסר או עונש אחר, עדיין יש צורך לברר אם ראוי לנקוט הליך משמעותי... זאת כדי למנוע פגיעה נוספת באותו עובד בשירות הציבורי, או כדי להגן על תדמית השירות ועל אימון הציבור כדי לשרש תופעות פסולות בשירות הציבורי ולהרתיע עובדי ציבור אחרים מהתנהגות שאינה הולמת את השירות".

בהחלטה בעניינו של דר' ליביו נ. משרד הבריאות ע"א 10979/04 מתייחס ביהמ"ש להליכים משמעותיים, מפני כבוד השופטת פרוקצ'יה כדלקמן :

"השמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה אינה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית בייחסה לרשויות הציבוריות האחרות ובשמירה על אימון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית, מקצועית ראויה המקרינה במישורים על שלום האדם ועל חיי האדם"

בפס"ד זה אומרת כבוד השופטת חיות כדלקמן :

השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד לפניו הם עניין משני שיש לשקלו אם בכלל".

ב - ע"א 4227/94 דר' סמוחה נ. שר הבריאות (לא פורסם) נאמר :

"לפיכך נפסק בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל".

ע"א 50/90 אתגר סייבין נ. שר הבריאות אומר כבוד השופט ברק :

"אין לתחום את השיקולים הרלבנטיים בקביעת העונש המשמעותי... יש לנקוט בעניין זה אמת מידה גמישה אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים

אחרים עליהם באה הענישה המשמעתית- מקצועית להגן.בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהרתעה כללית...את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע ואת אימון הציבור במקצוע".

הפסיקות שצוטטו לעיל, אומנם נאמרו לגבי עבירות שנעברו ע"י רופאים, אבל כוחם, מהותם והעקרונות המונחים בהם, תואמים גם לגבי עבירות שנעברו ע"י יתר העוסקים במקצועות הרפואה - המקצועות הפרה-רפואיים, עליהם נמנית הנקבלת בהיותה אחות מוסמכת במקצועה.

הוועדה רואה בחומרה את התנהגותה של הנקבלת, כאמור בכתב הקובלנה. התנהגות שאינה הולמת עובד סיעוד, פוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הסיעוד ובאימון הציבור בעובדי הסיעוד. התנהגות המועלת באימון המעביד.

הוועדה שקלה מחד לחומרה את הרשעתה של הנקבלת בערכאה הפלילית, את התייחסות השופט בערכאה זו למעשיה, את השעייתה ופיטוריה משירות המדינה, את הרשעתה, ע"י הוועדה, בעבירה שיש עמה קלון, ובהתנהגות שאינה הולמת, ואת הצורך להטיל עונשים מרתיעים, ברוח ההחלטות העקרוניות כאמור לעיל.

מאידך שקלה הוועדה לקולא את עברה הנקי, את תעודות הערכה ומכתבי התודה שקיבלה, את גילה הצעיר, את הפגיעה הכלכלית שתיגרם לה, ואת חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה בשנת - 2014 .

לאור מכלול השיקולים כאמור לעיל, הוועדה ממליצה בפני כבוד המנהל הכללי להתלות את רישיונה של הנקבלת לשנה.

יגאל חיות, עו"ד
נציג היועמ"ש לממשלה

גב' ענת כהן אבואב , חבר

גב' סימה אזולאי, יו"ר